

نگاهی بر موضوع و اهمیت قابلیت مقایسه حسابداری

مهرداد دقیقی ماسوله*

دانشجوی دکتری، گروه حسابداری، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

daghighimehrdad@yahoo.com

مسعود فولادی

استادیار، گروه حسابداری، واحد شاهین شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

foladim57@gmail.com

مریم فرهادی

استادیار، گروه حسابداری، واحد مبارکه، دانشگاه آزاد اسلامی، اصفهان، ایران.

farhadim58@gmail.com

مهنام ملایی

استادیار، گروه حسابداری، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران.

molaie61@gmail.com

چکیده

صورت‌های مالی به عنوان خروجی اصلی سیستم حسابداری، نقش مهمی در ارائه اطلاعات مالی به استفاده‌کنندگان مختلف ایفا می‌کنند. این گزارش‌ها ابزار اصلی ارزیابی عملکرد مالی و تصمیم‌گیری اقتصادی برای واحدهای تجاری محسوب می‌شوند. حسابداران با به‌کارگیری روش‌ها و اصول حسابداری، رویدادهای اقتصادی را به زبان مالی و در قالب گزارش‌های قابل درک برای مخاطبان تبدیل می‌کنند. این گزارش‌ها به سرمایه‌گذاران و دیگر ذی‌نفعان کمک می‌کنند تا تصمیم‌های بهینه و آگاهانه‌تری بگیرند و از این طریق ریسک سرمایه‌گذاری و تخصیص منابع کاهش یابد. اهمیت سیستم حسابداری در این است که با تبدیل رویدادهای اقتصادی به اطلاعات مالی، شرایطی را فراهم می‌آورد که به کمک آن استفاده‌کنندگان از وضعیت و عملکرد شرکت‌ها آگاهی یابند. در این راستا، صورت‌های مالی هر شرکت بازتاب‌دهنده عملکرد مالی و اقتصادی و همچنین نحوه اعمال سیستم حسابداری در ثبت و گزارش رویدادهاست. یکی از ویژگی‌های حیاتی که به تصمیم‌گیران در ارزیابی دقیق‌تر کمک می‌کند، قابلیت مقایسه حسابداری است. مقایسه‌پذیری به کاربران امکان می‌دهد تا وضعیت مالی و عملکرد دو شرکت مختلف یا عملکرد یک شرکت در دوره‌های مختلف را با دقت بیشتری ارزیابی کنند. با این حال، اگر دو شرکت از اصول و رویه‌های متفاوتی در ثبت رویدادهای مشابه استفاده کنند، این ویژگی دچار اختلال می‌شود و به نوعی اطلاعات ارائه‌شده می‌تواند گمراه‌کننده باشد. به همین دلیل، به‌کارگیری اصول و روش‌های یکسان برای ثبت و گزارش رویدادهای مالی میان شرکت‌ها، به افزایش شفافیت و اعتبار اطلاعات ارائه‌شده می‌انجامد و روند تصمیم‌گیری برای استفاده‌کنندگان، اعم از سرمایه‌گذاران، تحلیل‌گران مالی و اعتباردهندگان، ساده‌تر و قابل اعتمادتر می‌شود.

واژگان کلیدی: قابلیت مقایسه حسابداری، شفافیت مالی، ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری.

مقدمه

نقش اصلی گزارشگری مالی به عنوان یک ابزار مهم در دنیای تجارت و سرمایه گذاری، ارائه اطلاعاتی است که تصمیم گیری ها را هدایت کند. اما این اطلاعات تنها در صورتی می توانند مفید و مؤثر باشند که دارای ویژگی های خاصی باشند که کیفیت آنها را تضمین کنند. این ویژگی ها به دو دسته تقسیم می شوند: ویژگی های کیفی بنیادین که به مبانی اساسی گزارشگری مالی مربوط می شوند و ویژگی های کیفی ارتقاءدهنده که به بهبود و افزایش کیفیت اطلاعات کمک می کنند. یکی از این ویژگی های ارتقاءدهنده، قابلیت مقایسه حسابداری^۱ است. قابلیت مقایسه به معنای توانایی استفاده کنندگان از اطلاعات مالی برای مقایسه شرایط مختلف است. قابلیت مقایسه می تواند بین دو دوره زمانی متفاوت در یک شرکت، یا بین چندین شرکت مختلف در یک صنعت باشد. قابلیت مقایسه یکی از ابزارهای کلیدی است که اطلاعات مالی را برای استفاده کنندگان قابل استفاده تر می کند؛ زیرا به آنها کمک می کند تا شباهت ها و تفاوت ها را در صورت های مالی تشخیص دهند و براساس آن تصمیم های دقیق تری بگیرند. این ویژگی، ابزار قدرتمندی برای سنجش سلامت مالی و عملکرد شرکت ها در اختیار استفاده کنندگان قرار می دهد. با این حال، مهم است که بدانیم قابلیت مقایسه الزاماً به معنای استفاده از یک روش حسابداری واحد در تمامی شرکت ها نیست. اما آنچه اهمیت دارد، ارائه اطلاعات به نحوی است که قابلیت مقایسه فراهم شود. قابلیت مقایسه به استفاده کنندگان این امکان را می دهد که تشخیص دهند چه تغییرات مهمی رخ داده یا کدام شرکت عملکرد بهتری داشته است. اهمیت قابلیت مقایسه در حسابداری به قدری زیاد است که در چارچوب مفهومی گزارشگری ایران نیز قابلیت مقایسه به عنوان یکی از ویژگی های کیفی اصلی مرتبط با ارائه اطلاعات، بر مفید بودن اطلاعات تاکید می کند (کمیته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۸۹). اهمیت این ویژگی تا حدی است که به عنوان یکی از دلایل اصلی تدوین استانداردهای حسابداری بیان شده است.

فرایند تصمیم گیری، چه در زمینه سرمایه گذاری و چه در سایر حوزه های مالی، به طور مستقیم وابسته به مقایسه داده ها و اطلاعات مختلف است. سرمایه گذاران و سایر استفاده کنندگان از اطلاعات مالی، برای ارزیابی دقیق تر وضعیت شرکت ها، از ویژگی قابلیت مقایسه حسابداری استفاده می کنند (هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی ۲، ۲۰۱۰). مقایسه پذیری حسابداری ممکن است بین دو دوره زمانی متفاوت در یک شرکت یا بین شرکت های مختلف در یک صنعت انجام شود. یکی از مهم ترین جنبه های تحلیل مالی، بررسی روند سودآوری شرکت است. در این تحلیل، مقایسه عملکرد شرکت در دوره های زمانی مختلف و در شرکت های مشابه می تواند به کشف نقاط قوت و ضعف عملکردی کمک کند. برای مثال، اگر شرکتی در طول زمان سودآوری خود را افزایش دهد، این می تواند نشانه ای از مدیریت کارآمد و فعالیت های مؤثر باشد. با این حال، باید دقت داشت که افزایش سود لزوماً به معنای عملکرد بهتر نیست. اینجاست که عواملی مانند روش های حسابداری و تغییرات مالی ممکن است تأثیر قابل توجهی بر ارقام گزارش شده داشته باشند. یکی از مشکلاتی که می تواند در تحلیل صورت های مالی ایجاد شود، اعتماد بیش از حد به اعداد سود بدون بررسی دقیق تر عوامل زیربنایی است. برای مثال، تغییر در سیاست های حسابداری ممکن است منجر به افزایش یا کاهش غیرواقعی در سود شود، بدون اینکه تغییری در عملکرد واقعی شرکت رخ داده باشد. در چنین شرایطی، تحلیل گران و استفاده کنندگان باید به جزئیاتی فراتر از اعداد و ارقام در صورت های مالی توجه کنند. این امر باعث می شود که صرفاً به ارقام مالی اعتماد نکرده و تصمیم گیری های بهتری انجام دهند؛ بنابراین، برای فهم عمیق تر و دقیق تر از وضعیت مالی شرکت ها، تنها مقایسه اعداد و ارقام کافی نیست. لازم است که تحلیل گران به عواملی نظیر تغییرات حسابداری، سیاست های مالی و شرایط بازار نیز توجه کنند تا تصویر کامل تری از عملکرد شرکت به دست آورند و از اشتباهات احتمالی در تصمیم گیری جلوگیری کنند.

اصول قابلیت مقایسه حسابداری

¹ Accounting Comparability.

² Financial Accounting Standards Board (FASB).

برای دستیابی به قابلیت مقایسه حسابداری، سه اصل اساسی وجود دارد. یکی از اصول اساسی، تأکید بر ثبات رویه^۱ در طول زمان است. این اصل بیان می‌کند که یک واحد تجاری باید در دوره‌های مختلف از رویه‌های حسابداری مشابهی برای تهیه و ارائه اطلاعات مالی استفاده کند. ثبات رویه امکان مقایسه وضعیت مالی و عملکرد شرکت در طول زمان را فراهم می‌آورد و به تحلیل‌گران کمک می‌کند تا تغییرات را به درستی شناسایی کنند. در واقع، با رعایت این اصل، می‌توان روندهای مالی و تغییرات را به شکلی دقیق‌تر مشاهده کرد.

علاوه بر ثبات رویه، همسانی رویه‌ها بین واحدهای تجاری مختلف نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. مقایسه‌پذیری اطلاعات مالی نه تنها در طول زمان، بلکه میان شرکت‌های مختلف نیز اهمیت دارد. برای ارزیابی دقیق و مقایسه عملکرد مالی چند شرکت، لازم است که این شرکت‌ها از رویه‌های حسابداری مشابهی استفاده کنند. این همسانی در رویه‌ها به استفاده‌کنندگان اجازه می‌دهد تا وضعیت مالی و عملکرد شرکت‌های مختلف را به شکلی منسجم و منطبق با یکدیگر ارزیابی کنند.

اما نکته دیگری که به شفافیت اطلاعات مالی کمک می‌کند، افشای^۲ دقیق و شفاف رویه‌های حسابداری است. هرگونه تغییر در این رویه‌ها باید به‌طور واضح و همراه با توضیحات کامل در خصوص دلایل و تأثیرات آنها بر وضعیت مالی شرکت افشا شود. افشای شفاف به استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی این امکان را می‌دهد که بتوانند به درستی تفاوت‌ها و تغییرات ایجاد شده را درک کنند و اطلاعات دوره‌های مختلف را به‌درستی مقایسه نمایند. به این ترتیب، هرگونه تغییر در رویه‌های حسابداری نه تنها باید به‌درستی افشا شود، بلکه آثار آن نیز باید به‌طور کامل توضیح داده شود تا مخاطبان اطلاعات بتوانند در تحلیل‌های خود از آن استفاده کنند. این سه اصل در کنار یکدیگر تضمین می‌کنند که اطلاعات مالی تهیه‌شده، مقایسه‌پذیر، قابل اعتماد و شفاف باشند. رعایت این اصول به سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان اجازه می‌دهد تا اطلاعات مالی را به درستی تحلیل کنند، به مقایسه شرکت‌ها و دوره‌های مختلف بپردازند و تصمیم‌های بهتری اتخاذ نمایند.

پیامدهای وجود قابلیت مقایسه حسابداری

پیامدهای وجود قابلیت مقایسه حسابداری به شرح زیر است:

۱. **ارزیابی دقیق‌تر وضعیت مالی شرکت‌ها:** اطلاعات مقایسه‌پذیر به سرمایه‌گذاران امکان می‌دهد که عملکرد شرکت‌ها را به دقت بررسی و مقایسه کنند (هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی، ۲۰۱۰). قابلیت مقایسه به ذی‌نفعان کمک می‌کند تا اطلاعات مالی را بهتر تفسیر و تحلیل کنند و با شناسایی شباهت‌ها و تفاوت‌های شرکت‌ها، ارزیابی دقیق‌تری از وضعیت مالی و عملکرد آنها داشته باشند و در نتیجه سرمایه‌گذاری‌های خود را به شکل بهینه انجام دهند.
۲. **تخصیص بهینه منابع:** قابلیت مقایسه به تصمیم‌گیری‌های آگاهانه کمک کرده و باعث می‌شود منابع به بهترین نحو تخصیص یابند. قابلیت مقایسه حسابداری به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا در میان اطلاعات مالی پیچیده، تصمیمات آگاهانه‌تری بگیرند. با شفافیت این ویژگی، سرمایه‌گذاران می‌توانند شرکت‌های مالی قوی و با رشد مناسب را شناسایی کرده و منابع خود را به درستی تخصیص دهند (کمیسسیون بورس و اوراق بهادار^۳، ۲۰۰۰).
۳. **کاهش هزینه‌های تهیه و پردازش اطلاعات:** تنوع در شیوه‌های تهیه و ارائه صورت‌های مالی، مانع از مقایسه آسان عملکرد شرکت‌ها برای تحلیل‌گران و سرمایه‌گذاران می‌شود. این مشکل منجر به استفاده از روش‌های تعدیلی پرهزینه برای مقایسه اطلاعات می‌گردد (لی^۴، ۲۰۱۰). با ارتقای مقایسه‌پذیری، تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران بهبود یافته، هزینه‌های پردازش اطلاعات کاهش یافته و کیفیت اطلاعات در دسترس افزایش می‌یابد (دی‌فرانکو و همکاران^۵، ۲۰۱۱).

¹ Consistency.

² Disclosure.

³ Securities and Exchange Commission (SEC).

⁴ Li.

⁵ De Franco et al.

۴. کاهش عدم تقارن اطلاعاتی: افزایش قابلیت مقایسه به کاهش اطلاعات پنهان و عدم تقارن اطلاعاتی کمک کرده و اعتماد سرمایه‌گذاران را جلب می‌کند. با افزایش قابلیت مقایسه، مزایای متعددی برای سرمایه‌گذاران و شرکت‌ها ایجاد می‌شود. یکی از مهم‌ترین پیامدهای مقایسه‌پذیری، کاهش عدم تقارن اطلاعات است که به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا عملکرد شرکت‌ها را دقیق‌تر ارزیابی کرده و تصمیم‌های سرمایه‌گذاری آگاهانه‌تری بگیرند (وو و ژانگ^۱، ۲۰۱۰).
۵. پیش‌بینی بهتر عملکرد شرکت‌ها: با تکیه بر اطلاعات مقایسه‌پذیر، سرمایه‌گذاران قادر به پیش‌بینی دقیق‌تری از عملکرد شرکت‌ها می‌شوند. وقتی اطلاعات مالی یک شرکت به صورت شفاف و به شکلی مقایسه‌پذیر ارائه می‌شود، استفاده‌کنندگان از اطلاعات می‌توانند تحلیل دقیق‌تری از عملکرد آن شرکت داشته باشند و با استفاده از این اطلاعات، وضعیت سایر شرکت‌ها و حتی وضعیت صنعت مربوطه را نیز بررسی کنند.
۶. ارتقای شفافیت و اعتماد: شرکت‌هایی که اطلاعات خود را شفاف و مقایسه‌پذیر ارائه می‌دهند، اعتماد بیشتری از سوی سرمایه‌گذاران کسب می‌کنند. شفافیت و مقایسه‌پذیری اطلاعات مالی، می‌تواند به عنوان نیروی محرکی برای رشد و توسعه یک شرکت عمل کند و در این صورت محیطی ایجاد می‌شود که در آن اعتماد عمومی افزایش یافته و دسترسی به منابع مالی و سرمایه‌گذاری تسهیل می‌شود (میکس و اسوان^۲، ۲۰۰۹).
۷. افزایش همبستگی سود شرکت‌ها: با مقایسه‌پذیری بیشتر، الگوهای سودآوری شرکت‌های مشابه در یک صنعت به هم نزدیک‌تر می‌شوند و تحلیل عملکرد آنها آسان‌تر می‌گردد. با این شرایط، سرمایه‌گذاران می‌توانند با بررسی اطلاعات مالی شرکت‌های مشابه، عملکرد شرکتی را که هنوز سود خود را گزارش نکرده، به‌طور تقریبی پیش‌بینی کنند؛ در نتیجه، با اعتماد بیشتری سرمایه‌گذاری کرده و ریسک عدم شفافیت یا تأخیر در ارائه اطلاعات را کاهش می‌دهند (وانگ^۳، ۲۰۱۴).

پیامدهای عدم وجود قابلیت مقایسه حسابداری

پیامدهای عدم وجود قابلیت مقایسه حسابداری به شرح زیر است:

۱. کاهش مربوط بودن اطلاعات: عدم وجود قابلیت مقایسه منجر به کاهش کاربردی بودن اطلاعات مالی می‌شود. هنگامی که استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی، نتوانند عملکرد یک شرکت را در مقایسه با سایر شرکت‌ها یا دوره‌های زمانی مختلف ارزیابی کنند، اطلاعات مالی عملاً کارایی خود را برای تصمیم‌گیری‌های آگاهانه از دست می‌دهد. برای مثال، در صورت استفاده دو شرکت از شیوه‌های حسابداری مختلفی برای ثبت درآمدها و هزینه‌ها، مقایسه عملکرد آنها از منظر سودآوری و کارایی مالی دشوار می‌شود.
۲. ابهام و عدم شفافیت در گزارش‌ها: عدم وجود قابلیت مقایسه باعث ارائه گزارش‌های مبهم و غیرشفاف می‌شود که سردرگمی استفاده‌کنندگان را در پی خواهد داشت. در صورت استفاده شرکت‌ها از روش‌های متفاوت برای گزارشگری رویدادهای مالی مشابه، استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی، نمی‌توانند به درستی وضعیت واقعی شرکت‌ها را ارزیابی کنند. این ابهام و عدم شفافیت منجر به سردرگمی استفاده‌کنندگان می‌شود؛ زیرا نمی‌توانند با اطمینان به اطلاعات مالی اعتماد کنند و برای تصمیم‌گیری‌های مالی مناسب، به مقایسه عملکرد شرکت‌ها بپردازند.
۳. مشکلات در برآورد ارزش بازار اوراق بهادار و مشتقات مالی: عدم مقایسه‌پذیری منجر به اتکا بیشتر به قضاوت و پیش‌بینی‌ها در برآورد ارزش دارایی‌ها می‌شود. اوراق بهادار به دلیل ماهیت پیچیده و پویای خود، نیازمند ارزیابی‌ها و برآوردهایی دقیق قبل از انجام هرگونه معامله فروش هستند. در این فرآیند، تهیه‌کنندگان صورت‌های مالی باید به‌صورت مداوم قضاوت‌ها و پیش‌بینی‌هایی در مورد ارزش این دارایی‌ها انجام دهند. به دلیل تفاوت در روش‌ها و معیارهای

¹ Wu & Zhang.

² Meeks & Swann.

³ Wang.

مورد استفاده، عدم قابلیت مقایسه به وجود می آید. نتیجه چنین تنوعی این است که مقایسه اوراق بهادار و مشتقات مالی بین شرکت های مختلف و حتی در طول زمان برای یک شرکت واحد، دشوار می شود.

۴. مشکلات ناشی از تفاوت در مفروضات مدل های برآورد ارزش جاری: از دیگر نمونه های بارز عدم قابلیت مقایسه، مفروضات مورد استفاده در مدل های برآورد ارزش جاری معاملات است. این مفروضات که معمولاً به صورت کامل و شفاف در گزارش های مالی ارائه نمی شوند، می توانند زمینه ساز برآوردهای نادرست و گاهی حتی جانبدارانه باشند؛ در نتیجه، اطلاعات مالی منتشر شده ممکن است بازتاب دقیقی از واقعیت های اقتصادی نباشند و به تحریف نتایج مالی منجر شود (اسچپر و وینسنت^۱، ۲۰۰۳).

۵. تنوع در رویه های حسابداری: تنوع در رویه های حسابداری برای رویدادهای مشابه، قابلیت مقایسه حسابداری شرکت های مختلف را تحت تأثیر قرار می دهد، تعدد استانداردهای حسابداری و ویژگی های متنوع رویدادهای اقتصادی نیز، انتخاب استاندارد مناسب را چالش برانگیز می سازد. در چنین شرایطی، تهیه کنندگان صورت های مالی ناگزیر از قضاوت و انتخاب های سلیقه ای برای تطبیق رویداد با یک استاندارد خاص هستند. این قضاوت ها و انتخاب های سلیقه ای می تواند منجر به تنوع در گزارش ها و کاهش مقایسه پذیری آنها شود (کیم و همکاران^۲، ۲۰۱۳).

طبقه بندی قابلیت مقایسه

به اعتقاد گوردون و گلری^۳ (۲۰۱۲)، قابلیت مقایسه به چهار طبقه عمیق^۴، ظاهری^۵، غیرهمگرا^۶ و تفاوت ذاتی^۷ تقسیم می شود.

۱. قابلیت مقایسه عمیق: این نوع از قابلیت مقایسه به دلیل یکسان سازی رویه ها و رعایت ثبات در اعمال آنها، نه تنها در دوره های مختلف زمانی، بلکه بین شرکت های مختلف نیز، زمینه ساز ایجاد اطلاعاتی قابل اعتماد و دقیق است. به این ترتیب، دستیابی به قابلیت مقایسه عمیق مستلزم آن است که شرکت ها در طول زمان و در میان یکدیگر، از ثبات رویه برخوردار باشند و روش های مشابهی را برای رویدادهای مشابه به کار گیرند. این امر می تواند به بهبود شفافیت اطلاعات مالی منجر شود و زمینه ای را فراهم کند که تصمیم گیری های اقتصادی مبتنی بر داده های مقایسه پذیرتر باشد.

۲. قابلیت مقایسه ظاهری: این نوع از قابلیت مقایسه، همان طور که اسچپر و وینسنت (۲۰۰۳) بیان می کنند، سبب پوشاندن تفاوت های ذاتی بین رویدادهای مالی می شود. قابلیت مقایسه ظاهری به حالتی اشاره دارد که معاملات مشابه در دو واحد تجاری به شیوه ای یکسان ثبت می شوند. با این حال، اگر شرایط اقتصادی حاکم بر این معاملات متفاوت باشند، همسانی ظاهری این رویه ها می تواند منجر به گمراهی استفاده کنندگان از اطلاعات مالی شود. به بیان دیگر، همسان بودن روش های حسابداری به تنهایی کافی نیست (گوردون و گلری، ۲۰۱۲).

۳. قابلیت مقایسه غیرهمگرا: قابلیت مقایسه غیرهمگرا به حالتی اشاره دارد که در آن استفاده از روش های حسابداری جایگزین برای رویدادهای مشابه مجاز است. در چنین شرایطی، شرکت ها ممکن است از روش های مختلف حسابداری برای ثبت و گزارش رویدادهای مشابه استفاده کنند که به طور طبیعی باعث می شود اطلاعات مالی آنها به راحتی قابل مقایسه نباشد. تنوع در روش های حسابداری، توانایی استفاده کنندگان را برای ارزیابی و مقایسه دقیق عملکرد شرکت ها به چالش می کشد؛ زیرا عدم یکنواختی در رویه ها مانع از ارزیابی دقیق می شود (گوردون و گلری، ۲۰۱۲).

¹ Schipper & Vincent.

² Kim et al.

³ Gordon & Gallery.

⁴ Deep Comparability.

⁵ Surface Comparability.

⁶ Non-convergent Comparability.

⁷ Intrinsic Differences Comparability.

۴. قابلیت مقایسه تفاوت ذاتی: قابلیت مقایسه تفاوت ذاتی زمانی رخ می دهد که رویدادهای اقتصادی متفاوت با استفاده از روش های حسابداری مناسب برای هر رویداد به تصویر کشیده می شوند. این نوع مقایسه پذیری بر اساس تفاوت های بنیادی میان رویدادها استوار است. به عبارت دیگر، استفاده از روش های حسابداری مختلف متناسب با ماهیت ذاتی هر رویداد، نه تنها قابل قبول است، بلکه مطلوب و ضروری است و افزایش قابلیت مقایسه را به همراه دارد؛ زیرا این روش ها منعکس کننده واقعیت های اقتصادی هر رویداد هستند (گوردون و گلری، ۲۰۱۲).

عوامل تعیین کننده قابلیت مقایسه حسابداری

این عوامل شامل استانداردهای حسابداری، انگیزه های شرکت ها^۱، محیط نهادی^۲ و سایر عوامل می باشد.

۱. استانداردهای حسابداری: یکی از موانع اصلی در دستیابی به قابلیت مقایسه حسابداری، عدم یکپارچگی در روش های حسابداری شرکت ها است. استفاده از روش های مختلف حسابداری بر مقادیر مهمی مثل سود و بازده دارایی ها تأثیر می گذارد. برخی معتقدند که برای بهبود قابلیت مقایسه، باید از روش های یکسانی استفاده شود. هرچند، این یکنواختی به دلیل تفاوت های اقتصادی کشورها چالش برانگیز است. با وجود این مشکلات، افزایش شفافیت و مقایسه پذیری می تواند به تصمیم گیری بهتر سرمایه گذاران و تقویت بازارهای مالی کمک کند (زف، ۲۰۰۷).
۲. انگیزه های شرکت ها: انگیزه های تهیه کنندگان صورت های مالی تأثیر چشمگیری بر نتایج گزارشگری مالی دارند. کیفیت اطلاعات حسابداری تنها از طریق استانداردهای حسابداری تعیین نمی شود، بلکه شرایطی که شرکت در آن فعالیت می کند نیز بر انگیزه های تهیه کنندگان اثرگذار است. به دلیل نیاز به قضاوت حرفه ای در اعمال استانداردها، شرکت ها از این فرصت استفاده می کنند تا براساس انگیزه های خود اختیاراتی در ارائه اطلاعات مالی به بازارهای سرمایه داشته باشند. به طور کلی، انگیزه های شرکت ها نقشی کلیدی در کیفیت گزارشگری مالی ایفا می کنند (کریستنسن و همکاران، ۲۰۱۵).
۳. محیط نهادی: عوامل نهادی می توانند نقش مهمی در کیفیت گزارشگری مالی ایفا کنند. مطالعات نشان داده اند که عوامل نهادی قوی با ویژگی های مالی باکیفیت تر مانند شناسایی به موقع زیان، کاهش مدیریت سود، شفافیت بیشتر و کاهش هزینه سرمایه مرتبط هستند. زف (۲۰۰۷) به چهار تفاوت نهادی شامل فرهنگ تجاری و مالی^۵، فرهنگ حسابداری^۶، فرهنگ حسابرسی^۷ و فرهنگ نظارتی^۸ که مانعی برای دستیابی به قابلیت مقایسه حسابداری هستند، اشاره می کند.
۴. سایر عوامل تعیین کننده: عوامل دیگری مانند حسابرسی و زبان نیز بر قابلیت مقایسه تأثیر می گذارند. شواهد نشان می دهند که حسابرسی می تواند کیفیت گزارشگری مالی را بهبود ببخشد. هر مؤسسه حسابرسی سبک حسابرسی خاص خود را دارد و زمانی که شرکت های مختلف تحت سبک حسابرسی مشابه قرار می گیرند، قابلیت مقایسه سود گزارش شده بین آنها بیشتر می شود (فرانسیس و همکاران^۹، ۲۰۱۴). زبان نیز به عنوان مانعی برای قابلیت مقایسه به ویژه در مورد پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین المللی^{۱۰} است. ترجمه استانداردهای مالی به زبان های مختلف می تواند منجر به اختلاف در اعمال این استانداردها شود؛ زیرا تفاوت های زبانی و تفسیرهای مختلف از مفاهیم حسابداری می تواند مانع از ایجاد یکنواختی در گزارش های مالی شود (زف، ۲۰۰۷).

¹ Firms' Incentives.

² Institutional Environment.

³ Zeff.

⁴ Christensen et al.

⁵ The Business and Financial Culture.

⁶ The Accounting Culture.

⁷ The Auditing Culture.

⁸ The Regulatory Culture.

⁹ Francis et al.

¹⁰ International Financial Reporting Standards (IFRS).

راهکارهای ارتقای قابلیت مقایسه حسابداری

راهکارهای مؤثر برای افزایش قابلیت مقایسه حسابداری به طور کلی بر دو محور اصلی تدوین مقررات دقیق و استقرار استانداردهای مفهومی استوارند. هر یک از این رویکردها با هدف کاهش ابهام و افزایش شفافیت در گزارشگری مالی طراحی شده‌اند، اما تأثیرات و چالش‌های خاص خود را دارند. نخست، تدوین مقررات دقیق نقش مهمی در ارتقای قابلیت مقایسه دارد. این مقررات با تعریف مشخص و جامع نحوه برخورد با اطلاعات مالی و ارائه جزئیات لازم، باعث می‌شوند که ابهامات کمتری در فرآیند گزارشگری مالی وجود داشته باشد. این رویکرد به‌ویژه در شرایطی که قضاوت‌های مختلف و برداشت‌های شخصی افراد می‌تواند به تفسیرهای متفاوت از اطلاعات مالی منجر شود، بسیار کاربردی است. برای مثال، در صورت نبود جزئیات دقیق در مقررات، هر فرد ممکن است براساس دیدگاه خود اطلاعات را تفسیر کرده و گزارش دهد که این موضوع می‌تواند به کاهش شفافیت و ایجاد سردرگمی در میان استفاده‌کنندگان از اطلاعات منجر شود؛ بنابراین، وجود مقررات دقیق و کامل باعث می‌شود که فرآیند گزارشگری شفاف‌تر و قابل اعتمادتر شده و مقایسه‌پذیری به‌طور چشمگیری افزایش یابد.

در کنار تدوین مقررات، استقرار استانداردهای مفهومی نیز به عنوان راهکاری دیگر مطرح است. در این رویکرد، به جای اینکه بر جزئیات فنی و دقیق تمرکز شود، به مفاهیم و اصول اساسی پرداخته می‌شود که در تفسیر و تحلیل اطلاعات مالی به کار می‌روند. یکی از مزایای مهم این رویکرد، شفافیت در تفسیر مفاهیم و استفاده از آنها در شرایط مختلف است. با وجود این، هر دو رویکرد با چالش‌هایی مواجه هستند. تدوین مقررات هرچند که مزایای بسیاری دارد، اما ممکن است در برابر شرایط و رویدادهای جدید و پیچیده کارآمد نباشد. در چنین مواردی، همچنان نیاز به قضاوت و تفسیر شخصی وجود دارد که می‌تواند موجب کاهش قابلیت مقایسه شود. به همین دلیل، تدوین‌کنندگان مقررات مالی باید همواره با توجه به تغییرات محیط اقتصادی و بازار، مقررات خود را به‌روزرسانی کرده و برای مسائل نوظهور استانداردهای جدیدی تدوین کنند. در مورد استانداردهای مفهومی نیز چالش‌هایی وجود دارد. هرچند که این استانداردها به‌طور کلی چهارچوبی شفاف و جامع ارائه می‌دهند، اما ممکن است در شرایط خاص یا برای رویدادهای پیچیده اقتصادی، نیاز به جزئیات بیشتری داشته باشند. در غیر این صورت، تفاوت در تفسیر این مفاهیم ممکن است به نتایج متفاوتی در گزارشگری مالی منجر شود و در نتیجه، قابلیت مقایسه را تضعیف کند (اسپیچر و وینسنت، ۲۰۰۳).

نقش نظارتی و اطلاعاتی قابلیت مقایسه حسابداری

اطلاعات حسابداری شفاف و مقایسه‌پذیر به عنوان یکی از ابزارهای کلیدی برای نظارت مؤثر سهامداران بر فعالیت‌های شرکت‌ها به‌شمار می‌آید. یکی از چالش‌های عمده، مسئله عدم تقارن اطلاعاتی است که می‌تواند زمینه‌ساز بروز انحرافات، سوءاستفاده‌ها و در نهایت، تخصیص نادرست منابع شرکت شود. اطلاعات حسابداری با کیفیت، نقش مهمی در کاهش این فاصله اطلاعاتی ایفا می‌کند. اطلاعات حسابداری شفاف نه تنها به نظارت بر فعالیت‌های شرکت کمک می‌کند، بلکه از بروز مشکلاتی که ناشی از عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سهامداران است، جلوگیری می‌کند. این شفافیت موجب افزایش اعتماد سهامداران به مدیریت و بهبود تصمیمات سرمایه‌گذاری آنها می‌شود (بوشمن و اسمیت^۱، ۲۰۰۱). گزارش‌های مالی شفاف و مقایسه‌پذیر مانند آینه‌ای هستند که به‌وضوح عملکرد واقعی شرکت را منعکس می‌کنند و مدیران را به پاسخ‌گویی در برابر سهامداران ملزم می‌سازند. شفافیت مالی، به‌طور مستقیم با ایجاد محیطی سالم و مبتنی بر اعتماد در سازمان مرتبط است. هنگامی که گزارش‌های مالی با دقت و به شکل قابل مقایسه تهیه می‌شوند، احتمال بروز سوءاستفاده‌های مالی، تخلفات و فساد کاهش می‌یابد؛ زیرا مدیران تحت نظارت دقیق سهامداران و سایر ذی‌نفعان قرار می‌گیرند. این شفافیت، هم به نفع سهامداران است و هم به نفع خود شرکت؛ زیرا

¹ Bushman & Smith.

با اعتمادسازی میان ذی‌نفعان و ایجاد اطمینان نسبت به سلامت مالی، در بلندمدت به رشد و پایداری شرکت کمک می‌کند (چنگ و وو^۱، ۲۰۱۸).

قابلیت مقایسه حسابداری، نقشی کلیدی در کاهش خطر اطلاعاتی و اثرات ناشی از عدم قطعیت در ارائه اطلاعات دارد. هنگامی که اطلاعات ویژگی مقایسه‌پذیری نداشته باشند، سرمایه‌گذاران با سطح بالایی از عدم اطمینان مواجه می‌شوند. این عدم قطعیت می‌تواند به اعتماد کمتر سرمایه‌گذاران منجر شود و در نتیجه، ریسک سرمایه‌گذاری افزایش یابد. نبود اطلاعات دقیق و شفاف می‌تواند سرمایه‌گذاران را در ارزیابی دقیق وضعیت مالی شرکت‌ها دچار مشکل کند. عدم قطعیت اطلاعات، نه تنها اعتماد سرمایه‌گذاران را سلب می‌کند، بلکه می‌تواند به افزایش نرخ بازده مورد انتظار آنها منجر شود. در واقع، زمانی که سرمایه‌گذاران با اطلاعات غیرشفاف و نامطمئن روبرو می‌شوند، برای جبران ریسک اضافی، خواهان بازدهی بیشتری هستند. این امر ممکن است هزینه تأمین مالی را برای شرکت‌ها افزایش داده و توان آنها را در جذب منابع مالی کاهش دهد. در نهایت، این مسئله به محدودیت در فرصت‌های سرمایه‌گذاری می‌انجامد؛ زیرا سرمایه‌گذاران از سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی با اطلاعات مبهم و غیرقابل مقایسه اجتناب می‌کنند و تمایل دارند منابع مالی خود را به شرکت‌هایی اختصاص دهند که اطلاعات مالی شفاف‌تر و مقایسه‌پذیرتری ارائه می‌کنند. این چالش‌ها می‌توانند تأثیر منفی قابل توجهی بر رشد و توسعه شرکت‌ها بگذارند، چرا که دسترسی به منابع مالی محدودتر و فرصت‌های سرمایه‌گذاری کاهش می‌یابد (هوپ و همکاران^۲، ۲۰۰۹).

نقش نظارتی قابلیت مقایسه حسابداری در استفاده مدیران از منابع شرکت

قابلیت مقایسه حسابداری تأثیر قابل توجهی بر بهبود نظارت و شفافیت مالی شرکت‌ها دارد. با افزایش مقایسه‌پذیری، سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان می‌توانند با دقت بیشتری عملکرد شرکت‌ها را به‌ویژه در زمینه نحوه مدیریت منابع شرکت ارزیابی کنند. این ارزیابی دقیق‌تر به دلیل شفافیت بالاتری است که اطلاعات مالی مقایسه‌پذیر فراهم می‌کنند. وقتی اطلاعات مالی شرکت‌ها قابل مقایسه باشند، فعالان بازار بهتر می‌توانند تصمیم‌های مدیریتی و استفاده آنها از منابع شرکت را بررسی کنند. یکی از نتایج مهم قابلیت مقایسه، افزایش سطح نظارت بر عملکرد مدیران است. مدیرانی که در شرکت‌هایی با صورت‌های مالی قابل مقایسه فعالیت می‌کنند، تحت نظارت دقیق‌تر سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرند. این نظارت فزاینده باعث می‌شود که مدیران در مدیریت منابع شرکت با دقت و کارایی بیشتری عمل کنند؛ چراکه از یک سو، شفافیت بالاتر عملکرد آنها را تحت نظر سرمایه‌گذاران قرار می‌دهد و از سوی دیگر، هرگونه سوءمدیریت یا استفاده نادرست از منابع به سرعت قابل شناسایی است؛ بنابراین، افزایش قابلیت مقایسه نه تنها به کاهش خطرات مرتبط با تصمیم‌های مدیریتی نادرست کمک می‌کند، بلکه باعث می‌شود که مدیران بهینه‌تر از منابع شرکت استفاده کنند. از منظر بازارهای مالی، وقتی بازار متوجه می‌شود که صورت‌های مالی یک شرکت به‌طور قابل توجهی قابل مقایسه است، اعتماد بیشتری به آن شرکت پیدا می‌کند. با افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران، ارزش وجوه نقد نگهداری‌شده توسط شرکت نیز افزایش می‌یابد. به عبارت دیگر، در شرکت‌هایی که صورت‌های مالی آنها شفاف‌تر و قابل مقایسه‌تر است، وجوه نقد به عنوان یک دارایی بارزتر تلقی می‌شود؛ زیرا سرمایه‌گذاران اطمینان دارند که این وجوه به شیوه‌ای کارآمد مدیریت می‌شوند و به صورت بهینه برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری و رشد شرکت به کار گرفته می‌شوند. همچنین، قابلیت مقایسه بالاتر می‌تواند منجر به افزایش ارزش مخارج سرمایه‌ای به‌عنوان یکی از منابع مهم شرکت‌ها شود. این مسئله به این دلیل است که سرمایه‌گذاران، در مواجهه با اطلاعات شفاف‌تر، می‌توانند با اطمینان بیشتری به ارزیابی پروژه‌های سرمایه‌گذاری و تصمیم‌های مدیریتی در خصوص مخارج سرمایه‌ای بپردازند. به بیان دیگر، شرکت‌هایی که گزارش‌های مالی آنها قابل مقایسه‌تر است، از دید سرمایه‌گذاران معتبرتر به نظر می‌رسند و این باعث می‌شود سرمایه‌گذاران با اعتماد بیشتری سرمایه‌گذاری کنند. این اعتماد در نهایت منجر به افزایش ارزش نهایی مخارج سرمایه‌ای در این شرکت‌ها می‌شود (دقیقی ماسوله و همکاران، ۱۴۰۲). به‌طور کلی، قابلیت مقایسه حسابداری

¹ Cheng & Wu.

² Hope et al.

نقش محوری در بهبود شفافیت و کارایی مدیریت منابع شرکت‌ها ایفا می‌کند. این ویژگی نه تنها نظارت بر عملکرد مدیران را تقویت می‌کند، بلکه منجر به افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به شرکت‌ها شده و در نتیجه ارزش بیشتری برای وجوه نقد و مخارج سرمایه‌ای شرکت‌ها ایجاد می‌کند. به همین دلیل، شرکت‌هایی که صورت‌های مالی آنها از قابلیت مقایسه بالاتری برخوردار است، معمولاً از مزایای بیشتری در بازارهای مالی بهره‌مند می‌شوند.

نقش نظارتی قابلیت مقایسه حسابداری در تأمین اعتبار تجاری شرکت

شرکت‌ها برای حفظ و استمرار فعالیت‌های خود، به‌ویژه در محیط‌های رقابتی، نیازمند جلب و حفظ اعتماد ذی‌نفعان کلیدی مانند تأمین‌کنندگان هستند. تأمین‌کنندگان نقش مهمی در موفقیت کسب‌وکارها ایفا می‌کنند. برای ایجاد و بهبود این اعتماد، ارائه اطلاعات شفاف، دقیق و قابل اتکا از وضعیت مالی و عملکرد شرکت اهمیت بالایی دارد. صورت‌های مالی یکی از ابزارهای اصلی برای ارائه این اطلاعات است که به تأمین‌کنندگان امکان می‌دهد وضعیت مالی شرکت را ارزیابی کرده و تصمیم‌های بهتری درباره تعاملات تجاری بگیرند. در این راستا، یکی از راهکارهای کلیدی که شرکت‌ها می‌توانند برای افزایش اعتماد تأمین‌کنندگان به کار گیرند، افزایش قابلیت مقایسه است. شرکت‌هایی که صورت‌های مالی مقایسه‌پذیری دارند، از مزایای متعددی از جمله هزینه سرمایه کمتر و دسترسی آسان‌تر به تأمین مالی در بازارهای اعتباری برخوردار هستند. این شرکت‌ها از دیدگاه تأمین‌کنندگان، به‌عنوان شرکت‌های کم‌ریسک و قابل اعتماد تلقی می‌شوند. شفافیت اطلاعات مالی، عامل کلیدی در کاهش ریسک تأمین‌کنندگان است؛ زیرا این اطلاعات به آنها کمک می‌کند تا به‌درستی وضعیت مالی شرکت و توانایی آن در پرداخت بدهی‌ها را ارزیابی کنند. هنگامی که تأمین‌کنندگان مطمئن باشند اطلاعات مالی به‌طور شفاف ارائه شده است، احساس امنیت بیشتری در تعاملات تجاری خود خواهند داشت. این اطمینان باعث می‌شود که تأمین‌کنندگان شرایط بهتری برای همکاری با شرکت فراهم کنند (دقیقی ماسوله و همکاران، ۱۴۰۲).

وقتی اطلاعات مالی شرکت‌ها به شکل مقایسه‌پذیری ارائه شود، ارزیابی و نظارت بر عملکرد این شرکت‌ها برای مؤسسات تأمین مالی ساده‌تر و کم‌هزینه‌تر می‌گردد؛ زیرا اطلاعات شفاف و دقیق، نیاز به تفسیر و بررسی کمتری دارد. کاهش در هزینه‌های زمانی و تحلیلی، منجر به دریافت سریع‌تر و کارآمدتر اعتبار تجاری برای شرکت‌ها می‌شود. همچنین، قابلیت مقایسه به تسهیل انتقال اطلاعات بین شرکت‌ها کمک می‌کند. این موارد بیان‌کننده نقش مهم نظارتی قابلیت مقایسه است. نظارت بر شرکت‌هایی که اطلاعات مالی قابل مقایسه ارائه می‌دهند، نه تنها به دلیل شفافیت بیشتر آسان‌تر می‌شود، بلکه هزینه‌های مرتبط با ارزیابی عملکرد شرکت‌ها را برای مؤسسات تأمین مالی کاهش می‌دهد (دی‌فرانکو، همکاران، ۲۰۱۱). این موضوع باعث افزایش اعتماد به شرکت‌ها و بهبود شرایط اعتبار تجاری می‌شود و در نهایت به بهبود عملکرد کلی بازارهای مالی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی کمک می‌کند. در شرکت‌هایی که گزارش‌های مالی آنها مقایسه‌پذیرتر است، نظارت بر مدیران قوی‌تر است و این امر مانع از پنهان‌کاری مدیران و سوءاستفاده اطلاعاتی آنها می‌شود. کاهش عدم تقارن اطلاعاتی میان شرکت و تأمین‌کنندگان، منجر به افزایش اعتبار تجاری شرکت‌ها می‌گردد. افزایش مقایسه‌پذیری، کیفیت اطلاعات مالی را بهبود می‌بخشد و محدودیت‌های تأمین مالی خارجی را کاهش می‌دهد. همچنین، کیفیت بالاتر اطلاعات مالی رابطه مستقیمی با افزایش اعتبار تجاری دارد و ارائه اطلاعات با کیفیت پایین منجر به افزایش هزینه سرمایه می‌شود. در کل، مقایسه‌پذیری حسابداری به بهبود نظارت، شفافیت مالی و افزایش اعتبار تجاری شرکت‌ها کمک می‌کند (دقیقی ماسوله و همکاران، ۱۴۰۲).

نقش قابلیت مقایسه حسابداری در محیط‌های اطلاعاتی

قابلیت مقایسه حسابداری تأثیر چشمگیری بر محیط اطلاعاتی شرکت‌ها دارد، به‌ویژه در زمینه افزایش کمیت و کیفیت اطلاعاتی که در دسترس سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد. هرچه قابلیت مقایسه بیشتر باشد، هزینه‌های مرتبط با جمع‌آوری و پردازش اطلاعات برای استفاده‌کنندگان کاهش می‌یابد. به عبارت دیگر، زمانی که اطلاعات حسابداری شرکت‌ها با یکدیگر قابل مقایسه باشند،

تحلیل و ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها برای سرمایه‌گذاران آسان‌تر و مقرون به صرفه‌تر می‌شود. این موضوع به ویژه در محیط‌های مالی پیچیده‌ای که حجم عظیمی از داده‌ها وجود دارد، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند (دی‌فرانکو و همکاران، ۲۰۱۱). گزارشگری مالی با کیفیت‌تر به معنای اطلاعات دقیق‌تر و شفاف‌تر است که به سرمایه‌گذاران کمک می‌کند تا تصمیم‌های بهتری بگیرند. بهبود محیط اطلاعاتی به واسطه این اطلاعات باکیفیت، به شرکت‌هایی که قابلیت مقایسه بیشتری با همتایان خود دارند، یک مزیت اطلاعاتی می‌دهد. به این معنا که سرمایه‌گذاران می‌توانند با اطمینان بیشتری شرکت‌ها را ارزیابی کرده و سرمایه‌گذاری‌های خود را بهینه‌سازی کنند (سوهن^۱، ۲۰۱۶). پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی نیز نقش مهمی در بهبود قابلیت مقایسه بین شرکت‌ها ایفا می‌کند. این استانداردها شرکت‌ها را ملزم می‌کنند که صورت‌های مالی خود را بر اساس مجموعه واحدی از قوانین و رویه‌ها تنظیم کنند. نتیجه این امر آن است که نه تنها شرکت‌های مختلف در یک صنعت، بلکه شرکت‌ها در سرتاسر جهان می‌توانند به طور مقایسه‌ای مورد بررسی قرار گیرند. این همگونی در رویه‌های حسابداری، تحلیل و ارزیابی عملکرد مالی شرکت‌ها را تسهیل کرده و بهبود شفافیت مالی را در پی دارد.

نقش قابلیت مقایسه حسابداری در پیامدهای اقتصادی

قابلیت مقایسه حسابداری یکی از عوامل کلیدی است که بر پیامدهای اقتصادی تأثیر می‌گذارد. هنگامی که اطلاعات حسابداری قابل مقایسه باشد، این امر فرآیند دسترسی به اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن را بین شرکت‌ها تسهیل می‌کند. دسترسی بهتر به اطلاعات، عدم تقارن اطلاعاتی بین فعالان بازار را کاهش می‌دهد. با وجود قابلیت مقایسه بیشتر، همه افراد در بازار از اطلاعات مشابهی برخوردار می‌شوند. این امر موانع اطلاعاتی را که سرمایه‌گذاران با آن مواجه هستند، کاهش داده و به آنها امکان می‌دهد تا تصمیم‌های آگاهانه‌تری بگیرند. بهبود قابلیت مقایسه حسابداری همچنین تأثیر مستقیمی بر کارایی بازارهای مالی دارد. زمانی که صورت‌های مالی بین شرکت‌ها قابل مقایسه‌تر باشد، جریان سرمایه در بازار کارآمدتر می‌شود. این کارایی بالاتر به این دلیل است که سرمایه‌گذاران می‌توانند بین شرکت‌های مختلف با دقت بیشتری انتخاب کنند که منجر به تخصیص بهینه‌تر سرمایه در بازار می‌شود (شین و همکاران^۲، ۲۰۱۴). علاوه بر این، هنگامی که شرکت‌ها ملزم به پذیرش استانداردهای گزارشگری مالی بین‌المللی می‌شوند، این اقدام به افزایش شفافیت و ثبات در گزارشگری مالی منجر می‌شود. ثبات در گزارشگری مالی به معنای قابلیت پیش‌بینی و اتکای بیشتر به داده‌های مالی است. این ثبات نه تنها برای شرکت‌هایی که از این استانداردها استفاده می‌کنند، مفید است، بلکه به شرکت‌هایی که ملزم به رعایت این استانداردها نیستند نیز تسری پیدا می‌کند. سرمایه‌گذاران می‌توانند عملکرد تمامی شرکت‌ها را با یک معیار مشترک مقایسه کنند، حتی اگر برخی شرکت‌ها استانداردهای متفاوتی را دنبال کنند. قابلیت مقایسه منجر به تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری دقیق‌تر و در نهایت بهبود کلی کارایی سرمایه‌گذاری در بازار می‌شود (گائو و سیدهو^۳، ۲۰۱۸).

نتیجه‌گیری

با توجه به مواردی که از اهمیت قابلیت مقایسه حسابداری ارائه شد، می‌توان نتیجه گرفت که قابلیت مقایسه حسابداری به عنوان یکی از ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری، نقش محوری در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی، بهبود شفافیت بازار و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان ایفا می‌کند. این ویژگی به استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی امکان می‌دهد تا عملکرد شرکت‌ها را به صورت دقیق‌تری مقایسه کرده و تصمیم‌های آگاهانه‌تری اتخاذ کنند. شرکت‌ها با ارتقای مقایسه‌پذیری حسابداری می‌توانند گامی بلند در راستای شفاف‌سازی اطلاعات بردارند و اطلاعات بیشتری در خصوص وضعیت و عملکرد مالی خود به سرمایه‌گذاران،

¹ Sohn.

² Shane et al.

³ Gao & Sidhu.

QMC 2024

کد مجوز: ۶۴۳۶۷-۰۳۲۴۰

۲۲ آذرماه ۱۴۰۳ تهران

سومین کنفرانس ملی

مدیریت و مهندسی کیفیت و قابلیت اکتاء

3rd NATIONAL CONFERENCE ON

December 12, 2024

QUALITY MANAGEMENT AND ENGINEERING AND
DEPENDABILITY ENGINEERING

وزارت علوم، تحقیقات و آموزش

تحلیل گران و اعتباردهندگان عرضه کنند. این اقدام سبب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی می شود و اعتماد ذی نفعان را جلب می کند. در واقع، ارائه گزارش های مالی قابل مقایسه به مثابه زبانی گویا و رسا عمل می کند که گویای سلامت و ثبات مالی شرکت است. این زبان گویا، پیامی واضح برای سرمایه گذاران و اعتباردهندگان دارد و آن این است که می توان با اطمینان خاطر به شرکت اعتماد کرد و در آن سرمایه گذاری نمود و یا اعتبار در اختیار آن قرار داد.

منابع فارسی

دقیقی ماسوله، مهرداد؛ فولادی، مسعود؛ فرهادی، مریم و ملایی، مهنام. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر اعتباری تجاری با در نظر گرفتن نقش شرکت‌های درمانده مالی و شرکت‌های کوچک، فصلنامه حسابداری مالی، ۱۵(۵۹)، ۹۳-۱۱۰.

دقیقی ماسوله، مهرداد؛ فولادی، مسعود؛ فرهادی، مریم و ملایی، مهنام. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر ارزش نهایی نگهداشت وجوه نقد و ارزش نهایی مخارج سرمایه‌ای: رویکرد متغیرهای ابزاری، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۵(۱)، ۱۴۸-۱۲۵.

کمیتة تدوین استانداردهای حسابداری. (۱۳۸۹). استانداردهای حسابداری، نشریه ۱۶۰، چاپ نهم، تهران، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی.

منابع انگلیسی

- Bushman, R. M., & Smith, A. J. (2001). Financial accounting information and corporate governance. *Journal of accounting and Economics*, 32(1-3), 237-333.
- Cheng, J. C., & Wu, R. S. (2018). Internal capital market efficiency and the diversification discount: The role of financial statement comparability. *Journal of Business Finance & Accounting*, 45(5-6), 572-603.
- Christensen, H. B., Lee, E., Walker, M., & Zeng, C. (2015). Incentives or standards: What determines accounting quality changes around IFRS adoption?. *European Accounting Review*, 24(1), 31-61.
- De Franco, G., Kothari, S. P., & Verdi, R. S. (2011). The benefits of financial statement comparability. *Journal of Accounting research*, 49(4), 895-931.
- Financial Accounting Standards Board. (2010). Statement of Financial Accounting Concepts No. 8, Conceptual Framework for Financial Reporting. Norwalk CT.
- Francis, J. R., Pinnuck, M. L., & Watanabe, O. (2014). Auditor style and financial statement comparability. *The Accounting Review*, 89(2), 605-633.
- Gao, R., & Sidhu, B. K. (2018). Convergence of accounting standards and financial reporting externality: evidence from mandatory IFRS adoption. *Accounting & Finance*, 58(3), 817-848.
- Gordon, I., & Gallery, N. (2012). Assessing financial reporting comparability across institutional settings: The case of pension accounting. *The British Accounting Review*, 44(1), 11-20.
- Hope, O. K., Thomas, W. B., & Vyas, D. (2009). Transparency, ownership, and financing constraints in private firms. *Journal of Accounting Research*, 46(3), 591-626.
- Kim, S., Kraft, P., & Ryan, S. G. (2013). Financial statement comparability and credit risk. *Review of Accounting Studies*, 18, 783-823.
- Li, X. (2010). The impacts of product market competition on the quantity and quality of voluntary disclosures. *Review of Accounting studies*, 15, 663-711.
- Meeks, G., & Swann, G. P. (2009). Accounting standards and the economics of standards. *Accounting and Business Research*, 39(3), 191-210.
- Schipper, K., & Vincent, L. (2003). Earnings quality. *Accounting horizons*, 17.
- Shane, P. B., Smith, D. B., & Zhang, S. (2014). Financial statement comparability and valuation of seasoned equity offerings. Available at: SSRN, 12372965.
- Sohn, B. C. (2016). The effect of accounting comparability on the accrual-based and real earnings management. *Journal of Accounting and Public Policy*, 35(5), 513-539.
- Wang, C. (2014). Accounting standards harmonization and financial statement comparability: Evidence from transnational information transfer. *Journal of Accounting Research*, 52(4), 955-992.
- Wu, J. S., & Zhang, I. (2010). Accounting integration and comparability: Evidence from relative performance evaluation around IFRS adoption. Working Paper, Available at <http://www.ssrn.com>.
- Zeff, S. A. (2007). Some obstacles to global financial reporting comparability and convergence at a high level of quality. *The British accounting review*, 39(4), 290-302.

